

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoCsp/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120434501
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:6120434501.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcu: Intrum Slovakia s. r. o., Bratislava, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpený JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Bratislava, Mýtna 48, P. O. BOX 205, proti žalovanému: K. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. č. XXX, o zaplatenie 18 596,38 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 14. decembra 2021 č. k. 17Csp/95/2021-132 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 18 596,38 eura s príslušenstvom. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému sa náhrada trov nepriznáva. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ust. § 150 ods. 1, § 151 ods. 1 CSP, § 37 ods. 1, § 39, § 53 ods. 9, § 524, § 525, § 565, § 52 ods. 1 a § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ust. § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.1. Na základe vykonaného dokazovania, ako aj oboznámením sa s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise mal súd za preukázané, že predmetom sporu je zaplatenie sumy vo výške 18 596,38 eura pozostávajúcej sčasti postúpeného nároku vo výške nesplatennej dlžnej istiny úveru a zákonného úroku z omeškania vo výške 5,00% ročne, počnúc od 12. 05. 2018 až do zaplatenia.

1.2. Žalobca tvrdil, že svoj nárok opiera o skutočnosť, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli dňa 31. 01. 2017 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere „Flexipôžička“ s registračným číslom 001133111310117, pričom bol zo strany právneho predchodcu žalobcu žalovanému poskytnutý úver vo výške 20 000,- eur, ktorý žalovaný nesplácal, v dôsledku čoho bol právny predchodca žalobcu nútený listom zo dňa 29. 03. 2018 vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru, kde žalovaného vyzval na zaplatenie zostatku.

1.3. V prejednávanej spore sa súd v prvom rade zaoberal otázkou, či došlo zo strany právneho predchodcu žalobcu pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt k splneniu podmienok podľa § 92 ods. 8 prvej vety zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a to, či bola žalovaná zo strany právneho predchodcu riadne vyzvaná v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka na úhradu dlžnej splátky, čo má následne vplyv na zosplatenie úveru.

Vyriešenie tejto otázky považoval súd za otázku zásadného významu z hľadiska platnosti postúpenia pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu na žalobcu, ktorý nemá štatút banky, a tým aj zásadnú otázku pre posúdenie aktívnej legitímácie žalobcu v tomto spore.

1.4. V danej veci žalobcu zaťažovala povinnosť preukázať dodržanie postupu v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, t. j. že právny predchodca žalobcu spoločnosť Všeobecná úverová banka, a. s., IČO: 31 320 155, so sídlom Mlynské Nivy 1, Bratislava ako veriteľ pohľadávky písomne vyzval žalovanú na úhradu dlhu a ktorá bola napriek výzve v omeškaní s jeho splácaním nepretržite 90 kalendárnych dní. Vzhľadom na absenciu listinných dôkazov preukazujúcich splnenie dodržanie postupu v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, žalobca bol prostredníctvom právneho zástupcu vyzvaný na preukázanie splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 prvej vety zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt. Právny predchodca žalobcu predložil do spisu výzvu na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom zo dňa 29. 03. 2018 spolu s doručenkou zo dňa 04. 05. 2018 (č. l. 118 a 121), listinu s označením tretia upomienka - pokus o zmier zo dňa 08. 02. 2018 (č. l. 123). Súd prvej inštancie konštatoval, že dodržanie zákonných podmienok stanovených v § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z. z. pre postúpenie pohľadávky banky alebo pobočky zahraničnej banky v prípade, ak banka alebo pobočka zahraničnej banky nedisponuje súhlasom klienta s postúpením pohľadávky, ktorú má voči klientovi, je predpokladom platného postúpenia pohľadávky bankou, alebo pobočkou zahraničnej pobočky na tretiu osobu. Povinnosťou banky (právneho predchodcu žalobcu) pred postúpením pohľadávky bolo písomne vyzvať dlžníka, t. j. žalovaného na splatenie peňažného záväzku a preukázať doručenie takejto výzvy žalovanému, ako zákonného predpokladu pre spôsobilé postúpenie pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z. z. Postupník, ktorému banka pohľadávku postúpila, je povinný tvrdiť a dokázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so zaplatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Nepreukázanie týchto skutočností má za následok nedokázanie aktívnej legitímácie postupníka (žalobcu). Doručenie písomnej výzvy banky dlžníkovi je jednou z podmienok pre platné postúpenie pohľadávky. Žalobca v predmetnom spore predložil listiny preukazujúce jeho opodstatnenosť uplatneného nároku ako dôkaz, a to výzvu na predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom, ktorá je datovaná zo dňa 29. 03. 2018, pričom k predmetnej výzve predložil aj doručenkou (č. l. 121), čo ani nebolo v predmetnom spore sporné.

Čo sa týka právnym predchodcom žalobcu predloženého listinného dôkazu, a to výzvy na predčasné splatenie zostatku úveru (č. l. 64 a 118), súd prvej inštancie obsah listinných dôkazov vyhodnotil ako vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, a nie ako výzvu v zmysle § 92 ods. 8 zákon číslo 483/01 Z. z., z čoho mal súd v prvej inštancii jednoznačne za preukázané, že zo strany právneho predchodcu žalobcu nebol dodržaný postup, ktorý je predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky v zmysle zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, čiže predmetný listinný dôkaz, ktorý bol založený do spisu nepredstavoval relevantný dôkaz preukazujúci opodstatnenosť uplatňovaného nároku, teda, že by zo strany banky bola žalovanému daná výzva na plnenie v prípade omeškania s plnením peňažného záväzku z poskytnutého splátkového úveru a že postupujú sa len už splatné pohľadávky, a preto súd bol nútený konštatovať, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalobcom nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky, ktorá je predmetom tohto konania. Ďalej súd konštatuje, že žalobcom predložená doručenka k predmetnej výzve nepreukazuje doručenie výzvy (ale len oznámenia o mimoriadnej spratnosti úveru).

Čo sa týka listinných dôkazov predložených právnym predchodcom žalobcu, a to upomienky označenej ako tretia upomienka - pokus o zmier (č. l. 83 a 123), táto skutočnosť nebola sporná, avšak k predmetnej upomienke, ktorú by súd podľa obsahu mohol vyhodnotiť ako výzvu, nebola pripojená doručenka preukazujúca, že by sa predmetný hmotnoprávny úkon dostal do dispozičnej sféry žalovaného, pričom písomnú výzvu banky na plnenie je potrebné považovať za hmotnoprávny úkon a na nastúpenie účinkov, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka (t. j. aby vyvolalo zamýšľaný hmotnoprávny účinok, musí sa dostať do dispozičnej sféry adresáta), žalobca mal preukázať, že žalovaný sa s obsahom zásielky mohol oboznámiť, čo sa však nestalo; a pre takýto záver však vo vzťahu k žalovanej strane z vykonaného dokazovania nevyplýva a žalobcom predložený poštový podací hárok bez dátumu (č. l. 82) nepreukazuje žiadnu ním tvrdenú skutočnosť.

1.5. Vzhľadom na už vyššie konštatovanie, že v danej veci povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť spočívala na žalobcovi, a to práve preukázaním dodržania postupu v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, t. j. že právny predchodca žalobcu Všeobecná úverová banka, a. s., IČO: 31 320 155, so sídlom Mlynské Nivy 1, Bratislava, ako veriteľ pohľadávky písomne vyzval žalovaného na úhradu dlhu a tento bol napriek výzve v omeškaní s jeho splácaním nepretržite 90 kalendárnych dní.

Nakoľko dodržanie tohto postupu, ktorý je predpokladom pre postúpenie pohľadávky banky v zmysle zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, zo strany žalobcu nebolo preukázané, žalobca, ako aj právny predchodca žalobcu do spisu nezaložil relevantné doklady preukazujúce opodstatnenosť uplatňovaného nároku a to, že pôvodný veriteľ VÚB, a. s. doručil žalovanému riadnu písomnú výzvu na splnenie dlhu s potvrdením o doručení, ktorá by preukazovala splnenie si povinnosti podľa ust. § 53 ods. 9 OZ, a preto bol súd prvej inštancie nútený konštatovať, že v tejto veci neboli splnené podmienky, ktoré zákon vyžaduje na platné postúpenie pohľadávky, resp. z vykonaného dokazovania ich splnenie nevyplývalo, čiže nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky, pretože podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. V danom prípade postúpenie pohľadávky na žalobcu znamenalo obídienie Zákona o bankách, keď sa postúpil živý, ešte nesplatený úver na žalobcu, a preto bolo potrebné na takúto pohľadávku hľadieť ako na nepostupiteľnú, teda pohľadávku, ktorej postúpenie by bolo v priamom rozpore so zákonom. Z tohto dôvodu potom samotná zmluva o postúpení pohľadávky v časti týkajúcej sa takejto nepostupiteľnej pohľadávky bola absolútne neplatným právnym úkonom, na ktorú neplatnosť je povinný súd v konaní ex offio aj bez námietky prihliadnuť. Na základe tejto skutočnosti potom nie je daná vecná aktívna legitímácia žalobcu na uplatnenie si danej pohľadávky pred súdom, čiže z neplatného postúpenia pohľadávky nesvedčí mu právo, ktorého sa domáha v žalobe a preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a žalobu pre nedostatok aktívnej legitímácie na strane žalobcu zamietol. Keďže dôvodom zamietnutia žaloby bol nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, nebol daný dôvod na preskúmanie žalobcom uplatneného nároku z hľadiska hmotnoprávných predpisov.

1.6. O nároku na náhradu trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v konaní úspešný, avšak mu žiadne preukázateľné trovy konania nevznikli, rozhodol tak, že mu nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny a vyhovenia podanej žalobe. Namietal, že súd prvej inštancie vec na základe vykonaného dokazovania nesprávne právne posúdil, pokiaľ zamietol žalobu z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie pre nepreukázanie splnenia podmienok pre platné postúpenie bankovej pohľadávky podľa § 92 ods. 8 Zákona o bankách.

2.1. Pokiaľ súd uvádza, že nebolo preukázané, že si jeho právny predchodca splnil podmienky požadované v ust. § 53 ods. 9 OZ, predovšetkým, čo sa týka doručenia, upozornenia spotrebiteľa pri omeškaní so splatením splátok viac ako 3 mesiace, že v lehote nie kratšej ako 15 dní uplatní právo na zosplatenie úveru, toto tvrdenie súdu nie je správne. Spolu so žalobou bola súdu doručená Tretia upomienka zo dňa 08. 02. 2018 (výzva na úhradu omeškanej splátky) a spolu s ňou aj podací hárok preukazujúci doručovanie tejto výzvy žalovanému a to pod číslom zásielky RE 365030849SK. Z tohto podacieho hárku je zrejmé, že predmetná výzva bola daná na poštovú prepravu dňa 08. 02. 2018, čo vyplýva aj z dátumu na ľavej bočnej strane hárku. Obe tieto listiny a taktiež výzva jeho právneho predchodcu na predčasné splatenie s doručkovou obálkou sú súčasťou súdneho spisu od doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú judikatúru NS SR - uznesenie 4Obdo 73/2016, ako aj uznesenie 5Cdo 129/2010. Poukázal na ust. § 92 ods. 8 veta prvá Zákona o bankách, v zmysle ktorého má právo banka alebo pobočka zahraničnej banky postúpiť postupníkovi svoju pohľadávku za podmienky, že: a/ klient bol na zaplatenie omeškanej časti peňažného záväzku písomne vyzvaný, b/ jeho omeškanie trvá nepretržite dlhšie ako 90 dní. Vzhľadom k tomu, že v konaní preukázal splnenie oboch uvedených podmienok, má za nesporné, že k postúpeniu pohľadávky došlo riadne a platne. Pri výklade právnych úkonov a ich posudzovaní z pohľadu nárokov na ich platnosť je nevyhnutné brať na zreteľ ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu. Správnym a náležitým zistením skutkového stavu veci, ako aj správnym právnym posúdením veci súd prvej inštancie mal dospieť k záveru, že mu svedčí aktívna legitímácia, keďže k zosplateniu úveru došlo platne.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou - žalobcom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon

odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 odsek 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Predmetom konania je žaloba žalobcu na zaplatenie sumy 18 596,38 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 12. 05. 2018 do zaplatenia. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovanými dňa 31. 01. 2017 zmluvu, na základe ktorej VÚB, a. s. poskytla žalovanému finančné prostriedky. Žaloba bola súdom prvej inštancie zamietnutá z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. V dôsledku odvolania žalobcu je tento rozsudok predmetom preskúmania odvolacím súdom.

6. Podľa § 387 odsek 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 odsek 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotno-právnu, tak aj procesno-právnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (okrem prípadov uvedených v ust. § 379 CSP), tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojim dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

9. Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil a v otázke rozhodujúcej pre posúdenie danej veci - v otázke aktívnej legitímácie žalobcu je rozhodnutie správne. S poukazom na uvedené, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil, a keďže sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje, na tieto dôvody v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje.

10. Na potvrdenie záverov súdu prvej inštancie, s ohľadom na dôvody podaného odvolania žalobcu, odvolací súd udáva, že v prejednávanej veci bolo zrejmé, že vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným vznikol z bankového úveru, ktorý je regulovaný špeciálnou právnou úpravou, a to Zákonom o bankách, ktorý je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom s charakterom lex specialis. Keďže k postúpeniu pohľadávky v danej veci došlo medzi bankou a nebankovým subjektom, okrem všeobecnej úpravy postúpenia pohľadávky podľa Občianskeho zákonníka je potrebné zohľadniť aj špeciálnu úpravu týkajúcu sa postúpenia pohľadávky podľa Zákona o bankách, zakotvenú v ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. Toto ustanovenie sprísňuje zákonné predpoklady postúpenia bankovej pohľadávky z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá je dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu. Podmienky uvedené v predmetnom ustanovení podmieňujú platnosť právneho úkonu postúpenia pohľadávky, pričom súd prvej inštancie ustálil správny právny záver, keď uviedol, že právny predchodca žalobcu splnenie týchto podmienok nepreukázal, keď v konaní nepreukázal doručenie výzvy právneho predchodcu žalobcu žalovanému do jeho dispozičnej sféry pred vyhlásením predčasnej splatnosti úveru, pričom ním predložený podací hárok toto jeho tvrdenie nepreukazuje a je nepostačujúci (dokazuje len odoslanie zásielky, nie však to, že sa táto zásielka aj dostala do dispozičnej sféry žalovaného). Odvolací súd preto mal za to, že v konaní nebolo preukázané, že výzva právneho predchodcu žalobcu sa dostala do dispozičnej sféry žalovaného a mal možnosť sa s ňou oboznámiť. Uvedený predpoklad je pritom zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky a musí byť splnený v čase postúpenia pohľadávky. Súd prvej inštancie sa tak správne vysporiadal s otázkou

aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, keď mal za to, že táto v predmetnom konaní nie je daná, keď z uvedeného dôvodu nedošlo k platnému zosplatneniu dlhu. V konaní tiež nebolo preukázané to, že do dispozičnej sféry žalovaného sa dostalo oznámenie právneho predchodcu žalobcu o postúpení predmetnej pohľadávky, pretože ani toto žalobcom predložený podací hárok nepreukazuje. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalobu z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu zamietol.

11. Právny predchodca žalobcu bol oprávnený postúpiť svoju pohľadávku voči žalovanému len po tom, ak bol žalovaný, napriek písomnej výzve, nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní s plnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, a to aj bez súhlasu žalovaného. V prípade, že takéto predpoklady splnené neboli, resp. z vykonaného dokazovania ich splnenie nevyplývalo, bolo potrebné na takúto pohľadávku hľadieť ako na nepostupiteľnú, teda pohľadávku, ktorej postúpenie by bolo v priamom rozpore so zákonom. Z tohto dôvodu potom samotná zmluva o postúpení pohľadávky v časti týkajúcej sa takejto nepostupiteľnej pohľadávky bola absolútne neplatným právnym úkonom, na ktorú neplatnosť je povinný súd v konaní ex offa aj bez námietky žalovaného prihladať. Súd prvej inštancie pri posudzovaní danej veci vychádzal z aktuálnej judikatúry NS SR, ktorá túto problematiku rieši, a ktorú aj správne aplikoval.

12. Na záver odvolací súd ešte poukazuje na rozsudok NS SR zo dňa 15. 12. 2020 sp. zn. 5 Cdo 36/2020, z ktorého aj vychádzal, v ktorom sa NS SR zaoberal doručovaním jednostranných hmotno-právnych úkonov v oblasti súkromného práva.

12.1. Uviedol, že ust. § 45 ods. 1 OZ upravuje režim doručovania hmotno-právnych úkonov. V zmysle uvedeného ustanovenia prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. V danom prípade sa jedná o tzv. teóriu dôjdenia, a teda pri hmotno-právnych úkonoch sa nevyžaduje skutočné doručenie a prevzatie písomnosti zachytávajúcej právny úkon.

12.2. Účinnosť adresovaných jednostranných hmotno-právnych úkonov v režime Občianskeho zákonníka, resp. celkovo v oblasti súkromného práva predpokladá, že prejav vôle dôjde, resp. je doručený adresátovi, t. j. že sa dostane do sféry jeho dispozície - už týmto okamihom začína právny úkon pôsobiť voči druhej zmluvnej strane. Slovné spojenie „dostane do jeho dispozičnej sféry“ nemožno vykladať v zmysle procesno-právnych predpisov. Je ním potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby zoznámiť sa s jej adresovaným právnym úkonom. Právna teória i súdna prax takou možnosťou chápe nielen samotné prevzatie písomného hmotno-právneho úkonu adresátom, ale i také prípady, kedy doručením listu, či telegramu, obsahujúceho prejav vôle, do bydliska alebo sídla adresáta, či do jeho poštovej schránky, poprípade i hodením oznámenia do poštovej schránky o uložení takej zásielky nadobudol adresát hmotno-právneho úkonu objektívnu príležitosť zoznámiť sa s obsahom zásielky. Pritom nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne zoznámil s obsahom hmotno-právneho úkonu, postačuje, že mal objektívnu možnosť spoznať jeho obsah (napr. uznesenie NS SR z 28. 01. 2011 sp. zn. 5 Cdo 129/2010). Teória dôjdenia vychádza z toho, že z hľadiska pôsobenia (perfektnosti) prejavu vôle nie je dôležitá skutočná vedomosť adresáta právneho úkonu, pretože inak by adresát mohol účinkom prejavu vôle druhého účastníka zabrániť nepreberaním písomnosti. Dôjdením do sféry vplyvu príjemcu sa rozumie napr. vhoďenie listu do schránky príjemcu, alebo dôjdenie mailu na mailovú adresu príjemcu, ak príjemca dal v zmluve najavo, že písomnosti možno posielat' aj elektronicky. Rozhodujúce je objektívne hľadisko, t. j. ak sa preukáže, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle, nastávajú právne účinky jednostranného právneho úkonu obsahujúceho takýto prejav bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil. Pre čas dôjdenia prejavu vôle ďalej platí, že prejav vôle musí dôjsť adresátovi v čase, v ktorom sa podľa obvyklých okolností mohol s obsahom prejavu vôle oboznámiť; záleží teda na tom, kedy adresát mal a mohol predpokladať prijatie prejavu. Dôjdením prejavu vôle do dispozičnej sféry adresáta sa završuje proces účinného doručenia právneho úkonu a od tohto momentu je právny úkon pre konajúci subjekt záväzný a nemožno ho jednostranne odvolať.

12.3. V zmluvnej právnej praxi sa zvyknú v súvislosti s doručovaním právnych úkonov a iných listín v zmluvách používať dojednania upravujúce tzv. fikciu doručenia, podľa ktorej sa zásielka považuje za doručenú bez ohľadu na to, či doručenie (v zmysle faktického prevzatia zásielky) bolo reálne vykonané. V tomto smere možno rozlišovať dve situácie fikcie doručenia, a to: 1/ zásielka sa považuje za doručenú uplynutím vopred určených dní odo dňa jej odoslania; 2/ zásielka sa považuje za doručenú dňom jej vrátenia odosielajúcejmu subjektu z dôvodu neprevzatia adresátom. K prvému spôsobu dojednania

fikcie doručenia zaujala súdna prax odmietavé stanovisko, podľa ktorého dohodou zmluvných strán nemožno platne dojednať nevyvrátiteľnú domnienku ani fikciu, že určitá zásielka obsahujúca právny úkon sa považuje za doručenú len na základe jej odoslania bez toho, aby došla do sféry adresáta. Podľa tohto názorového prúdu fikcia doručenia neobstojí ako platne dojednaná pre jej rozpor s ust. § 45 ods. 1 OZ v spojení s ust. § 39 OZ. Princíp doručovania právnych úkonov ako podmienka ich účinnosti vyplýva nielen z § 45 OZ, ale je jednou z hlavných zásad súkromného práva. Je neprípustné, aby k vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností účastníkov právnych vzťahov dochádzalo na základe prejavu vôle konajúceho subjektu bez toho, aby mal adresát minimálne objektívnu možnosť sa s týmto úkonom oboznámiť - ak má byť určitý právny úkon uskutočnený jednou osobou významný pre inú osobu, musí mať táto osoba aspoň príležitosť spoznať jeho obsah (musí dôjsť do jej dispozičnej sféry). Dispozičná sféra adresáta je vymedzená zmluvne dohodnutým doručovacím režimom, t. j. kontaktnými adresami účastníkov alebo určením kontaktnej osoby (spravidla v záhlaví zmluvy) s tým, že doručenie písomnosti je účinné už tým, že sa doručí do dohodnutého miesta alebo určenej osobe. Týmto okamihom sa zásielka dostáva do sféry adresáta, pričom už nie je dôležité, či sa adresát s obsahom zásielky oboznámil, alebo nie. Z podstaty doručovania tak pre účastníkov zmluvného vzťahu vyplýva povinnosť zabezpečiť v danom mieste alebo u určenej osoby prijímanie zásielok. Pri zmene dohodnutého režimu doručovania majú zmluvné strany vzájomnú oznamovaciu povinnosť, aby sa zabezpečila účinnosť doručovania právnych úkonov - zmluvnej strane nemožno pričítať v jej neprospech, že doručovala na pôvodne dohodnutú adresu, ak jej táto zmena nebola včas oznámená (z dôvodu právnej istoty v právnych vzťahoch možno odporučiť dojednať notifikačnú povinnosť týkajúcu sa zmien v doručovaní výslovným spôsobom v zmluve). Je neprípustné, aby adresát porušením povinnosti oznámiť novú adresu požíval výhody spočívajúce v zmarení právnych účinkov pre neho nepriaznivých právnych úkonov, a to na úkor konajúcej osoby, ktorá koná v súlade s tým, čo bolo pre doručovanie dohodnuté. Pri druhom spôsobe dojednaní fikcie doručenia je irelevantné, či sa adresát v mieste doručovania skutočne zdržiava - dôležité je to, ako vymedzil spôsob prijímania zásielok v zmluve. Predpokladá sa, že ak účastník zmluvy uvedie určitú adresu, tak tým vymedzil svoju dispozičnú sféru, kde má zabezpečenú možnosť oboznámiť sa s doručovanou zásielkou. Opačná argumentácia by totiž viedla k absurdným dôsledkom - zmluvná strana by úmyselne uviedla adresu, na ktorej sa nezdržiava, aby znemožnila účinné doručovanie. Takto dojednanú fikciu doručenia možno istým spôsobom považovať za nadbytočnú, nakoľko pri doručovaní hmotno-právnych úkonov sa nevyžaduje reálne prevzatie zásielky adresátom - z toho vyplýva, že aj bez takto dojednanej fikcie doručenia sa bude právny úkon považovať za doručený bez ohľadu na jeho faktické prevzatie, ak dôjde do dispozičnej sféry adresáta. Koncepcia Občianskeho zákonníka je postavená na dispozitívnosti väčšiny jeho ustanovení, pričom v mnohých prípadoch je ponechané na zmluvnej slobode účastníkov, akým spôsobom pre svoje záväzkové vzťahy zákonnú úpravu modifikujú. V súlade s ust. § 2 ods. 3 OZ si totiž účastníci môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchylné od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť. Z povahy ust. § 45 ods. 1 OZ vyplýva, že ide o kogentné ustanovenie, ktoré neprípúšťa odchylnú dohodu zmluvných strán v podobe fikcie doručenia. Právna konštrukcia doručovania upravená týmto ustanovením totiž zabezpečuje spravodlivé vyvažovanie záujmov zmluvných strán. Adresátovi právneho úkonu poskytuje možnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu a taktiež istotu, aby účinky daného právneho úkonu nenastali bez toho, že mu to nebolo umožnené. Subjekt realizujúci právny úkon má na druhej strane istotu, že doručovaný právny úkon sa stane právne perfektným a vyvolá zamýšľané právne následky aj v prípade, že sa adresát vyhýba prevzatíu zásielky, príp. zmarí jej doručenie, hoci i z nebanlivosti (napr. zmenou doručovacej adresy bez oznámenia tejto skutočnosti druhej zmluvnej strane). Tu je potrebné poukázať práve na požiadavku právnej istoty na strane adresáta, aby sa mohol s prejavom vôle oboznámiť, ale zároveň sa chráni aj právna istota odosielateľa v tom zmysle, že ak sa adresát mal možnosť (príležitosť) oboznámiť s prejavom vôle, ale sa tak nestalo, prejav vôle sa považuje za účinný. Pritom nie je podstatné, či sa adresát s obsahom zásielky aj skutočne oboznámil. Je potrebné si však uvedomiť, že v prípade sporu o doručení písomnosti bude dôkazné bremeno o doručení zaťažovať odosielateľa. Je preto vhodné, aby odosielateľ vhodným spôsobom doručenie zásielky adresátovi zdokumentoval, resp. ju vedel relevantne preukázať.

13. Vzhľadom na dôvody uvedené vyššie, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 odsek 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

14. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému síce vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v

plnom rozsahu, avšak keďže mu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd rozhodol, že žalovaným sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva. Odvolací súd síce v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP mal rozhodovať len o nároku na náhradu trov konania, ale keďže v takom prípade by o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia musel rozhodovať podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštalácie, aj keď už v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, preto v záujme, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá v zmysle čl. 17 CSP rozhodol, že žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštalácii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).